

Luke K. Fryer, H. Nicholas Bovee, *Supporting Students' Motivation for E-learning: Teachers Matter On and Offline* (Wspieranie motywacji studentów dla e-learningu: rola nauczycieli), „The Internet and Higher Education” 2016, vol. 30, s. 21–29, DOI: 10.1016/j.iheduc.2016.03.003.

Autorzy podejmują zagadnienie wieloaspektowości e-learningu jako metody nauczania, analizowanej głównie od strony studenta jako odbiorcy (wspieranego przez

nauczyciela) – aktywnej strony procesu nauczania. Na wstępie wskazują na ogromne znaczenie motywacji w procesie zdalnego nauczania, przy czym jednocześnie podkreślają, że motywacja w tym zakresie jest mało rozpoznana i zrozumiana, a jej pełne wyjaśnienie wymaga także ujęcia innych czynników, jak chociażby uprzednie doświadczenia z komputerami i smartfonami, a nawet płeć studenta.

Zagadnienie motywacji do nauczania w formie e-learningu było badane przez autorów poprzez realizowane badanie naukowe na próbie 975 studentów pierwszego roku różnych kierunków studiów jednego średniej wielkości uniwersytetu japońskiego. Badanie trwało 23 miesiące i dotyczyło wyłącznie jednego przedmiotu nauczania – języka angielskiego jako języka obcego. Badanie było podzielone na trzy etapy i dotyczyło weryfikacji opinii i stopnia wykorzystania e-learningu w różnych fazach trwania kursu. Obszar badawczy zorientowany był na analizę w zakresie identyfikacji i weryfikacji czynników wpływających na występowanie przyszłych niedoborów w zakresie nauczania on-line. Za podstawowe czynniki mające wpływ na występowanie wskazanych deficytów badacze przyjęli: zakres wsparcia ze strony nauczyciela/wykładowcy udzielanego studentom oraz zakres wykorzystania smartfonów i komputerów przez studentów. W tym kontekście postawili pięć pytań badawczych:

1. Jaka jest rola nauczycieli/wykładowców w zakresie motywowania studentów w procesie nauczania w formie e-learningu powiązanego z zajęciami prowadzonymi w formie tradycyjnej?
2. Czy wcześniejsze doświadczenia i kompetencje studentów w zakresie wykorzystywania komputerów i smartfonów mają wpływ na motywację do uczenia się z wykorzystaniem e-learningu?
3. Jak zmieniają się w czasie przekonania o możliwościach i wartości nauczania studentów (np. po siedemnastu tygodniach)?
4. Jaki wpływ na motywację do uczenia się w e-learningu i do jego ukończenia mają wcześniejsze doświadczenia w zakresie e-learningu?
5. Jaka jest rola płci jako:
 - a. czynnika wpływu na zakres wykorzystania w edukacji komputerów i smartfonów?
 - b. czynnika motywującego wykorzystywanie e-learningu w edukacji?

W wyniku przeprowadzonych badań autorzy stwierdzili, że wcześniejsze doświadczenia z danym językiem obcym, uprzednie wsparcie ze strony nauczycieli albo kompetencje w użytkowaniu komputera lub smartfona miały wpływ na motywację do stosowania e-learningu, jednakże nie był to istotny wpływ w zakresie wiary w przyszłą użyteczność nauczania oraz w skuteczność starań i nakładów na naukę. Badacze ustalili także, że studentki miały większe wcześniejsze doświadczenia z wykorzystywaniem komputerów w nauce niż studenci, aczkolwiek płeć nie miała tutaj istotnego wpływu na przyszłą motywację w zakresie wykorzystywania e-learningu. Oznaczać to może, że wpływ płci na większą motywację może być niwelowany przez wcześniejsze komputerowe doświadczenia oraz przez wsparcie ze strony wykładowców. Ponadto autorzy ustalili, że wcześniejsze doświadczenia komputerowe i smartfonowe (ICT) mogą wpływać na przyszłe przekonania o możliwościach w zakresie nauczania, ale nie będą one istotnie wpływać na postrzeganą wartość zadań e-learningowych i przekonania o ich użyteczności. Pomimo że wcześniejsze

doświadczenia ICT mają pozytywny wpływ na efekty nauczania e-learningowego, powszechnie uważa się, że jest on o wiele mniejszy.

W odniesieniu do wsparcia wykładowców autorzy wskazali, że to właśnie nauczyciele stanowią czynnik najmocniej oddziałujący na motywację studentów w procesie nauczania e-learningowego. Ustalili także, że prawidłowo realizowany model e-learningu powinien opierać się na ścisłej koordynacji zautomatyzowanego e-learningu z zajęciami z udziałem fizycznym wykładowcy, którego rolą jest objaśnienie tego, co jest nauczane, oraz wskazanie, w jakim kierunku i ku jakim celom zmierza dany materiał i zakres programu. Autorzy wskazali też, że zasadniczo to nauczyciele mają największy wpływ na efektywność nauczania nie tylko w formie e-learningu, ale także w przypadku nauczania off-line.

Monika Kotowska-Lewińska

DOI: 10.14746/spp.2016.3.15.12